

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **L. R.**,
bytem ,
zastoupena zmocněncem D. T.,
bytem,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119643-911, a
č.j. MPSV-2018/119645-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119643-911, a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 18. 1. 2018, č. j. 3670/2018/AAD, **se zrušují** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119645-911, rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 4566/2018/AAD, **se zrušují** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. P.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119643-911, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 18. 1. 2018, č. j. 3670/2018/AAD, o nepřiznání dávky pomoci v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí a dále zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119645-911, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 25. 1. 2018 č. j. 4566/2018/AAD, o nepřiznání dávky pomoci v hmotné nouzi - doplatku na bydlení.
2. Žalobkyně nesouhlasí s právním názorem žalovaného, že podstatný pokles příjmu se týká výlučně ztráty příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci či ukončení výplaty rodičovského příspěvku. V zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“ nebo „zákon“) je uvedeno „zejména“, nikoli „výlučně“. Podstatný pokles proto může být podle žalobkyně dán i z jiných důvodů, například se může jednat o ukončení peněžitých darů. Žalovaný posoudil bezúplatný dar jako příjem pouze pro účely výše příjmů, pro stanovení poklesu příjmů jej však nepovažoval za relevantní. Přitom obdobné dary, jako byl dar v srpnu 2017, dostávala pravidelně i v dřívějších měsících (červen, červenec), kdy z darů financovala základní potřeby. V srpnu 2017 obdržela poslední z darů, proto došlo k podstatnému poklesu jejího příjmu, žalovaný tak měl zohlednit pouze příjmy za měsíc listopad 2017.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Příspěvek na živobytí nebyl žalobkyni přiznán, neboť příjem společně posuzovaných osob v rozhodném období (srpen – říjen 2017) přesahoval částku živobytí. Žalovaný odkázal na § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi a uvedl, že pokles příjmu se vztahuje na příjmy v zákoně uvedené, nebo na příjmy, které jsou svou povahou podobné výčtu uvedených příjmů, a to zejména svou pravidelností a periodicitou. Zákonodárce zde neměl na mysli výpadek jakéhokoli příjmu. Pokud by nebylo rozhodující, o jaký příjem jde, zákonodárce by vůbec žádný výčet neuvedl a stanovil by, že vždy, když dojde k podstatnému poklesu příjmu, není rozhodným obdobím období tří kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci, ale období, které začíná kalendářním měsícem, ve kterém k podstatnému poklesu došlo. Žalobkyně je příjemce starobního důchodu, který má jako základní zdroj příjmu. Ke ztrátě tohoto příjmu nedošlo, došlo k ukončení jednorázově poskytnutého daru. Dle žalovaného se v případě jednorázového daru nejedná o takový příjem, jehož následné nevyplacení by bylo podstatným poklesem příjmu, a který by měl být zohledněn ve stanovení rozhodného období.
4. Z obsahu spisového materiálu, vyplynuly následující, pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:
5. Žalobkyně podala dne 6. 11. 2017 žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí, současně požádala o dávku pomoci v hmotné nouzi, doplatek na bydlení. V žádosti ohledně příspěvku na živobytí uvedla své příjmy za měsíce srpen až říjen 2017,

tedy 3 měsíce zpětně od měsíce, kdy byla žádost podána. Konkrétně sdělila, že každý z těchto měsíců měla pouze starobní důchod ve výši 11 598 Kč, jiné příjmy neuvedla.

6. Žalobkyně předložila výpisy z účtu vedeného u Komerční banky za období červen, červenec, srpen 2017, následně za a říjen 2017, k odvolání byl doložen výpis za listopad 2017. Dále byly předloženy výpisy z účtů společně posuzované osoby.
7. Správní orgán v prvostupňovém rozhodnutí týkajícím se příspěvku na živobytí dospěl k závěru, že průměrný příjem společně posuzovaných osob za poslední tři kalendářní měsíce činil 12 963,06 Kč. Tento příjem se dle správního orgánu skládá z jednotlivých příjmů za měsíce srpen až říjen 2017, za měsíc srpen 2017 částka ve výši 20 332,40 Kč (důchodové pojištění 11 598 Kč započtené ve výši 9 278,40 Kč a bezúplatný příjem 11 054 Kč), za měsíc září a říjen 2017 pouze dávky důchodového pojištění ve stejné výši jako v měsíci srpnu. Příjem dvou společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na živobytí byl zjištěn ve výši 8 425,99 Kč (náklady na bydlení byly 4 537,07 Kč). Částka živobytí obou společně posuzovaných osob dle odůvodnění rozhodnutí činí 5 970 Kč ($3\,410 + 2\,830 = 5\,970$). V daném případě příjem rozhodný pro nárok na příspěvek na živobytí ve výši 8 425,99 Kč byl vyšší než částka živobytí 5 970 Kč a nárok na příspěvek na živobytí tak podle ustanovení § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nevznikl.
8. Žalovaný následně v napadeném rozhodnutí ze dne 15. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/119643-911, konstatoval, že osoba společně posuzovaná je osobou bez příjmů. Ohledně příjmů žalobkyně, respektive průměrného příjmu společně posuzovaných osob dospěl ke shodnému závěru jako správní orgán I. stupně. Dodal, že žalobkyně obdržela pouze jednorázový dar v srpnu 2017, který sice je příjmem, ale nejedná se o pravidelný a opakující se příjem, na který by byla žalobkyně odkázána jako na jediný zdroj příjmu. Obdobná zjištění žalovaný uvedl ve druhém napadeném rozhodnutí ohledně doplatku na bydlení.
9. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s.ř.s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
10. Podstatou žaloby je námitka, že žalovaný pochybil, pokud na jedné straně zohlednil peněžitý dar, který žalobkyně obdržela v srpnu 2017, jako příjem, zároveň však tento příjem neposoudil jako opakovaný, přestože žalobkyně obdobné dary pro účely zajištění obživy dostávala i v předchozích měsících, a tím žalovaný nesprávně dospěl k závěru, že u žalobkyně je vyloučen podstatný pokles příjmu ve smyslu § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
11. Podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi se za příjem pro účely tohoto zákona považuje 100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou příspěvku na živobytí.
12. Podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, se za započitatelné příjmy podle tohoto zákona považuje příjem o ostatní příjmy uvedené v zákoně o daních z příjmů, při kterých dochází ke zvýšení majetku, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů.

13. Podle § 7 odst. 2 písm. m) téhož zákona se dále za započitatelné příjmy podle tohoto zákona považují další opakující se nebo pravidelné příjmy.
14. Podle § 10 odst. 1 písm. n) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, se za ostatní příjem, při kterém dochází ke zvýšení majetku, považuje bezúplatný příjem.
15. Dle § 10 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi aktuálním kalendářním měsícem se rozumí v případě podání žádosti o dávku kalendářní měsíc, ve kterém byla podána žádost o dávku, a v průběhu poskytování dávky kalendářní měsíc, pro který je posuzováno splnění podmínek nároku na dávku a stanovuje se výše dávky.
16. Dle § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v případě podání žádosti o dávku, je u opakujících se dávek období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci; pokud však došlo u osoby nebo alespoň u jedné ze společně posuzovaných osob k podstatnému poklesu příjmu, a podstatný pokles příjmu v aktuálním kalendářním měsíci nadále trvá, rozhodné období počíná kalendářním měsícem, ve kterém k podstatnému poklesu příjmu došlo, nejdříve však kalendářním měsícem, který o 2 kalendářní měsíce předchází aktuálnímu kalendářnímu měsíci a končí aktuálním kalendářním měsícem; za podstatný pokles příjmu se považuje zejména ztráta příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci a ukončení výplaty rodičovského příspěvku.
17. Jakkoli je předmětem žaloby nejen rozhodnutí žalovaného o příspěvku na živobytí, ale i o doplatku na bydlení, rozhodná je otázka příspěvku na živobytí, neboť jeho přiznání je podmínkou pro přiznání doplatku na bydlení (§ 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).
18. Bezúplatný příjem žalobkyně v srpnu 2017 žalovaný správně vyhodnotil jako příjem ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť je jako příjem definován zákonem o daních z příjmů a jiný výklad by odporoval účelu sociální státní pomoci, která by měla zohledňovat majetkové poměry žadatele. Soud však poukazuje na § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle kterého nárok na doplatek na bydlení má i vlastník bytu, čímž zákonodárce zrelativizoval definici hmotné nouze (nehledě k § 11 odst. 4 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi). Lze mít za to, že hmotná nouze ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi je primárně určena výší příjmu.
19. Pokud je dar příjmem, ke kterému správní orgán přihlédne při zjištění majetkových poměrů žadatele, mělo by shodné aktivum být příjmem také při aplikaci jiného ustanovení téhož zákona. Ostatně definice příjmu v § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi hovoří o příjmu *pro účely tohoto zákona, není-li dále stanoveno jinak* a demonstrativní výčet poklesuhodných příjmů v § 10 odst. 2 písm. a) téhož zákona nelze považovat za jinou definici příjmu. Obecně lze přisvědčit žalobě, že není racionálního důvodu nahlížet odlišně na shodnou okolnost (finanční dar) v rámci jednoho mechanismu určení dávky. V souladu se zásadou předvídatelnosti práva by mělo platit „jednou příjem, vždy příjem“, tedy že dar je nejen příjmem žadatele při hodnocení jeho majetkových poměrů, ale i příjmem ve smyslu § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, k jehož náhlému poklesu bude přihlédnuto. Lze také přisvědčit žalobě ohledně výkladu pojmu „zejména“, který nelze vykládat ve smyslu výhradně, nýbrž že se jedná o demonstrativní výčet příjmů, jež měl být návodem k výkladu pojmu poklesuhodného příjmu. Z demonstrativního výčtu poklesuhodných příjmů lze pouze dovodit, že jde o opakované příjmy bez ohledu na jejich

původ. Jde jak o příjmy, o které se aktivně žadatel zasadil svou činností, tak i o příjmy poskytované státem (podpora v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci a rodičovský příspěvek). Pokud demonstrativním výčtem zákonodárce hodlal vyloučit určité příjmy, ke kterým se jinak při posuzování majetkových poměrů žadatele přihlíží, měl takto učinit výslovně nebo alespoň jinak dostatečně srozumitelně. Oproti žalovanému soud považuje demonstrativní výčet příjmů za snahu zákonodárce poukázat, že i mandatorní výdaje mohou být poklesuhodným příjmem.

20. Žalovaný uvedl jako podmínku poklesuhodného příjmu jeho opakovatelnost, pravidelnost. Soud se ztotožňuje s podmínkou opakovatelnosti poklesuhodného příjmu, neboť pokles lze nalézt pouze u jevu existujícím po určitou dobu, nikoli u jednorázového jevu. I se zřetelem k rozhodné době 3 měsíců dle § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi má soud za to, že za opakovaným příjmem je příjem přijatý nejméně po dobu 3 měsíců po sobě následujících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi. Přerušení takového období nemusí samo o sobě vyloučit opakovaný příjem, tedy nutnost uplynutí nových 3 měsíců, pokud dané přerušení má určité opodstatnění a nevede k závěru o nepravidelnosti příjmu nebo o velmi omezené předvídatelnosti příjmu. Například neplacené volno po dobu 1 měsíce během pracovního poměru nebude obecně důvodem pro „obnovení“ trvání pracovního poměru po dobu dalších 3 měsíců (neplacené volno jako takové však nebude okolností zakládající zkrácení rozhodného období pro aplikaci § 11 odst. 2 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi). Obdobně nelze bez dalšího vyloučit setrvalost příjmů ve formě finančních darů, které jsou žadateli o dávku pravidelně poskytovány, avšak dojde k jejich přerušení po dobu 1 měsíce, aby následně byl poskytnut dar vyšší než obvykle anebo zde byla okolnost, která objektivně krátkodobě vyloučila důvod pro poskytnutí daru, neboť nelze přehlédnout, že důvodem daru může být tvrzená materiální potřeba obdarovaného. Jak dále uvedeno, žalobou napadené správní řízení trpí vadou nedostatečně zjištěného skutkového stavu, proto je komplikované přijmout obecné pravidlo pro modelovou situaci, jejíž parametry soud ve skutečnosti nezná, a nemůže předjímat veškeré myslitelné varianty skutkového stavu a motivů zúčastněných osob. Lze pouze obecně konstatovat, že pravidelně poskytovaný dar je příjmem, k jehož podstatnému poklesu je správní orgán povinen přihlédnout ve smyslu zkrácení rozhodného období dle § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
21. Žalovaný uvedl také podmínku výlučnosti poklesuhodného příjmu. Takovou podmínku sice zákon explicitně nestanoví, ale může odpovídat účelu dávky pomoci v hmotné nouzi. Zákon o pomoci v hmotné nouzi nestanoví explicitně účel dávky pomoci na živobytí a příspěvku na bydlení. Důvodová zpráva zákona uvádí, že zákon řeší *situace, kdy by osobě po zaplacení nákladů na bydlení nezůstaly prostředky k obživě*, přitom hranice obživy je dána tezí předkladatele zákona, že *je sociálně únosné, nepřekračují-li skutečné náklady za bydlení 30% (resp. 35 % v Praze) příjmu osoby*, kdy hmotná nouze žadatele je kvantifikována výší životního minima a přiměřenými náklady na bydlení. Zákon v § 2 odst. 2 definuje potřebnou osobu jako osobu, jejíž *příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí nebo dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených*. Dle webových stránek žalovaného *příspěvek na živobytí je určen na úhradu potřeb osoby (společně posuzovaných osob) na úrovni zabezpečující její základní životní podmínky. Jedná se především o zabezpečení stravy, ošacení, obuvi, základních hygienických potřeb apod.* (<https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-zivobytí>). Minimální hranici peněžních příjmů k

zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití, definuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

22. Jak plyne již z názvu dávky – příspěvek na živobytí, jde o opakovanou dávku pomoci pro osoby, jejichž příjmy se zřetelem k nákladům za bydlení jsou pod limitem státem stanovené sociálně únosné hranice. Zákon o pomoci v hmotné nouzi sice v negativní definici osoby v hmotné nouzi v § 2 akcentuje určitou proaktivní činnost žadatele i zohlednění majetkových poměrů (§ 15), avšak rozhodným kritériem je příjem posuzovaných osob jako takový. Zřejmě i proto je rozhodné období stanoveno po dobu 3 měsíců, po kterou se zjišťuje příjem posuzovaných osob, zde fakticky jen žalobkyně. Nejde tak o dávku okamžité pomoci, nýbrž o dávku, která reaguje na dlouhodobější vývoj v příjmech žadatele. Institut náhlého poklesu příjmu podle § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, který umožňuje zohlednit okamžitou změnu příjmů, kdy rozhodnou dobou může být i pouhý měsíc, je tak nutné vnímat na půdorysu celkového příjmu, který po odečtení odůvodněných nákladů bydlení nedosahuje životního minima. Pokud žalovaný hodlá rozlišovat příjmy a nalézat výlučný příjem, má soud důvodné pochybnosti o mechanismu určení takového referenčního příjmu např. při souběhu co do výše obdobné mzdy a příjmu z pronájmu nebo výlučného příjmu z darování. Nelze přijmout závěr, že dávky důchodového pojištění byly výlučným příjmem žalobkyně a že poskytované dary, jakkoli ve výši řádově se blíží dávce důchodového pojištění, byly pouze doplňkové. Podmínka výlučnosti poklesuhodného příjmu dle soudu neobstojí. Soud však vedla k možné podmínce nárokovosti příjmu, která by doplňovala nespornou podmínku opakovaného příjmu, neboť právě v nárokovosti příjmu je obsažen princip dlouhodobosti příjmu, jehož podstatný pokles je hodný zřetele. Podmínku nárokovosti však nelze nalézt u příjmu ze samostatné výdělečné činnosti, proto nárokovost příjmu také není podmínkou poklesuhodného příjmu. Pokud žadatel má více příjmů, je pokles jakéhokoliv z příjmů relevantní pouze tehdy, pokud má vliv na celkový příjem žadatele. Příjmy žadatele je nutné hodnotit jako celek, nikoli dílčím způsobem. Poklesuhodným příjmem je jakýkoliv dlouhodobější příjem žadatele, jehož pokles vedl ke snížení celkových příjmů žadatele podstatným způsobem, tedy nejméně o jednu třetinu, neboť třetina již zasahuje do podstaty celku, aniž by byla polovinou nebo jej popřela ve smyslu většiny přesahující polovinu.
23. Od úvahy o nárokovosti příjmu lze dojít k úvaze o očekávatelnosti příjmu, tedy že zde existují okolnosti, které dávají určitou míru pravděpodobnosti, že za shodných okolností bude plněno i nadále. Ale pouze pravděpodobnosti, neboť skutečný pokles příjmu jeho pravděpodobnost vyloučí. Fikce pravděpodobnosti opakování je však obecně dána již samotným opakováním příjmu. Pokud dárce obdaroval jiného několik měsíců po sobě, lze, pokud nebude prokázán opak, mít za to, že takto učiní i nadále. Přirozeně nikoli do nekonečna, ale ani pracovní poměr na dobu určitou negarantuje příjem na dobu neurčitou a přesto není pochyb o jeho relevantnosti ve smyslu poklesuhodného příjmu. Podmínka pravidelnosti je tak ve svém důsledku obsažena v podmínce opakovatelnosti příjmu, jde tak o právní synonymum téže podmínky.
24. Na základě výše uvedeného má soud za to, že ukončení opakovaného obdarování může vést k podstatnému poklesu příjmu žadatele ve smyslu § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, a proto je správní orgán povinen zjistit četnost obdarování a jeho

důvody a výši poklesu celkového příjmu za účelem případného zkrácení rozhodné doby pro určení výše příjmů žadatele a osob společně posuzovaných.

25. Kritériem posouzení poklesuhodného příjmu je nikoli povaha příjmu, ale frekvence jeho plnění, která může vyvolat určité očekávání dalšího opakování, a míra poklesu celkového příjmu.
26. Přestože zákon pomoci v hmotné nouzi v ustanovení § 10 odst. 2 písm. a) primárně cílí na pravidelné výplaty dávek či příjmy vyplývající z výkonu činnosti, není vyloučeno, aby podmínku pravidelnosti naplnil i jiný typ příjmu, tedy i dar. Ostatně pokud by žadatel hodlal zneužít zrychleného režimu rozhodného období při podstatném poklesu příjmu, tedy obdržet dávku pomoci v hmotné nouzi nejvýše o 2 měsíce dříve, mohl poskytnutý dar zatajit, přijmout jej v hotovosti a tak naplnit podmínku nedostatečného příjmu po rozhodnou dobu 3 měsíců bez uplatnění poklesu příjmů. Pokud by naopak fiktivní plnění opakovaného daru mělo účelově urychlit uplynutí rozhodného období, je na správním orgánu, aby provedl dostatečné skutkové šetření, nehledě k zákonodárci, jehož povinností je konstituovat flexibilní, cílenou a přesto omezeně zneužitelnou síť sociální pomoci. Poskytnutí daru ve třech následujících měsících soud považuje za dostatečně setrvalé plnění, aby jej bylo možné považovat za opakovaný příjem ve smyslu § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jehož pokles může vést ke zkrácení rozhodného období. Ostatně doba 3 měsíců odpovídá nejvýše možné zkušební době pracovního poměru u nikoli vedoucího zaměstnance (§ 35 odst. 1 zákoníku práce).
27. Aktuálním měsícem ve smyslu uvedeného zákona byl v daném případě měsíc listopad 2017. Pokud by bezúplatný dar, který žalobkyně obdržela v srpnu, byl jednorázový, jak uváděl žalovaný, rozhodné období pro určení příjmů žalobkyně by bylo období měsíců srpen – říjen (3 kalendářní měsíce předcházející aktuálnímu měsíci, tj. listopadu).
28. Z výpisů bankovního účtu žalobkyně vyplývá, že obdržela bezúplatné plnění nejen v srpnu (8 306 Kč i 523 Kč dne 18.8. a 2 225 Kč dne 30.8., součet 11 054 Kč), ale také v červnu 2017 (8 200 Kč dne 26. 6.) a v září (7 700 Kč dne 15. 9.). Tato zjištění korespondují s tvrzením žalobkyně o opakovaném přijetí daru. V červenci však žalobkyně dle bankovního výpisu dar neobdržela, přestože takto v žalobě tvrdila. Oproti tomu neuvedla dar poskytnutý v září, přestože dle bankovního výpisu předloženého se žalobou částku 7 700 Kč poskytla přítelkyně společně posuzované osoby. Přestože měsíc červen a červenec není součástí rozhodného období pro zkoumání příjmů, pro posouzení pravidelnosti příjmů je nutné vycházet z předchozího období, nikoli pouze z rozhodného období. K tomu soud poznamenává, že platbu za červen správní orgán nepřehlédl, neboť je ve správním spise barevně zvýrazněna.
29. Skutečnost, že žalovaný zkoumá příjmy v rozhodném období, neznamená, že by mohl zcela pominout další souvislosti, které ze spisu vyplývají. Zejména se žalovaný měl zabývat tím, zda lze skutečně považovat bezúplatný příjem žalobkyně za jednorázový, jestliže takový závěr je v rozporu s výpisy bankovního účtu žalobkyně. Argumentaci žalovaného nelze považovat za přesvědčivou, neboť dostatečně neodůvodňuje, z jakého důvodu nebylo možné uplatnit institut podstatného poklesu příjmu, jestliže rozhodným argumentem žalovaného byla úvaha o jednorázovém daru.
30. Soud dále z výpisů z bankovního účtu žalobkyně zjistil, že výpis za září obsahuje příchozí platbu dne 15. 9. ve výši 7 700 Kč, jejímž odesílatelem byla osoba společně posuzovaná. Z odůvodnění jakéhokoliv rozhodnutí není zřejmé hodnocení této platby, přestože nebyla

považována za příjem. Jelikož společně posuzovaná osoba byla označena jako osoba bez příjmů, bylo na místě, aby správní orgány posoudily účel a zdroj příjmu a v souvislosti s tím zjistily skutkový stav ohledně tohoto příjmu. Ohledně této platby je další nesrovnalost osoby poskytovatele plnění. Dle bankovního výpisu ve správním spise platbu provedla osoba společně posuzovaná. V takovém případě by nebyla příjmem žalobkyně a osoby společně posuzované, neboť nelze majetkové poměry společně posuzované osoby zohlednit dvakrát, jakkoli je východiskem dávky zejména příjem. Dle „této“ bankovního výpisu předloženého v soudním řízení však platbu provedla přítelkyně osoby společně posuzované. Je tak možné, že skutečným odesílatelem této platby byla tato osoba, tudíž by se jednalo o shodného dárce jako v případě plateb v červnu a srpnu, a tedy by šlo o další bezúplatné plnění pro žalobkyni. Soudu není zřejmé, jakým způsobem mohlo dojít k opravě výpisu z bankovního účtu s uvedením odlišného odesílatele i účtu. Pro posouzení věci nemusí jít o rozhodnou okolnost, jednota osoby dárce není nezbytným předpokladem opakovaného příjmu, ale v posuzované věci ano, jestliže plnění od společně posuzované osoby nebude považováno za příjem. Zároveň jde o další důvod pro výslech dárce jako svědka, aby přítelkyně osoby společně posuzované vysvětlila proces obdarování žalobkyně.

31. Obdobné platí ohledně bezúplatného plnění v srpnu 2017, které se skládalo ze součtu tří plateb - 8 306 Kč, 523 Kč a 2 225 Kč. Odesílatelem plateb 8 306 Kč a 2 225,-Kč byla přítelkyně osoby společně posuzované. Odesílatelem 523 Kč byla osoba společně posuzovaná. Žalovaný bez dalšího započítal do bezúplatného plnění pro žalobkyni platbu od společně posuzované osoby, přestože obdobně plnění v září nezohlednil, aniž by se k tomu jakkoli vyjádřil. Pokud měl správní orgán za to, že tato plnění byla ve skutečnosti od přítelkyně osoby společně posuzované, měl takovou úvahu uvést v odůvodnění rozhodnutí.
32. Pokud by žalobkyně přijímala plnění v obdobné výši v měsíčních intervalech, jak je zřejmé z jednotlivých bankovních výpisů, je vyloučen závěr žalovaného o tom, že se jednalo o jednorázový dar. Bylo tedy třeba, aby se žalovaný vypořádal s tím, zda by mohla jednotlivá bezúplatná plnění žalobkyně být považována za pravidelný či opakovaný příjem, jehož pokles mohl vést ke zkrácení rozhodné doby dle § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.
33. Bylo na žalovaném, resp. správním orgánu I. st., aby v souladu s obsahem správního spisu přijal závěr o opakovaném přijetí daru a na základě doplnění skutkového zjištění provedl správní úvahu o poklesu příjmu, tedy zda absence dalšího daru vedla ke zkrácení rozhodného období pro posouzení příjmu a za tím účelem vyslechl zúčastněné osoby nebo provedl místní šetření.
34. Pokud by žalovaný shledal, že v případě darů žalobkyně se jednalo o pravidelný příjem, bylo třeba se zabývat otázkou, zda by byla naplněna první zákonná podmínka § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, tedy zda pokles příjmu trvá, neboť pokud by žalobkyně v listopadu obdržela další z bezúplatných plnění, pak by byl takový pokles vyloučen. Z výpisu z účtu za období listopad 2017 nevyplývá poukázání daru, tedy pokles příjmu trval.
35. Rozhodnou zkrácenou dobu nejvýše dvou kalendářních měsíců je nutné vykládat tak, že rozhodné období počíná bez dalšího měsícem, v němž došlo k podstatnému poklesu příjmu. Proto je třeba zkoumat, kdy došlo k poklesu příjmu. Pokud pokles nastal v aktuálním měsíci, pak by se započítal pouze tento. Pokud by pokles nastal v měsíci

předcházejícím aktuální měsíc nebo ještě o měsíc dříve, započítaly by se rovněž tyto měsíce, a to buď oba, nebo pouze jeden z nich, podle toho, kdy by pokles příjmu nastal (a za předpokladu trvání poklesu v listopadu). Uvedený výklad znamená, že pro určení rozhodného období je podstatný zejména měsíc, v němž došlo k poklesu příjmu, avšak pouze pokud se jedná o měsíc, který maximálně o dva kalendářní měsíce předchází aktuální měsíc.

36. Pokud by příjem žalobkyně poklesl v říjnu z důvodu posledního plnění v září, což bude správní orgán povinen ověřit, pak by byl posouzen pouze příjem za měsíce říjen a listopad, za předpokladu trvání poklesu v listopadu. Pokud by pokles příjmů nastal v září (poslední bezúplatné plnění by bylo v srpnu), pak by rozhodné období bylo září – listopad. Vše za předpokladu, že by došlo k podstatnému poklesu příjmu z důvodu opakovaných darů.
37. Vzhledem k tomu, že jsou žalobou napadená rozhodnutí dotčena vadou nepřezkoumatelnosti a nesprávně zjištěného skutkového stavu, které mohly vést k nezákonnému rozhodnutí, soud je podle § 76 odst. 1 písm. a) i b) s. ř. s. zrušil. Shodnou vadou trpí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně, proto vzhledem k povaze věci soud dle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil také rozhodnutí správního orgánu I. stupně.
38. Správní orgány jsou dle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázány výše uvedeným názorem soudu. V nových rozhodnutích znovu posoudí příjmy obou společně posuzovaných osob tak, aby bylo zřejmé, z jakého důvodu se správní orgány domnívají, že dar, který žalobkyně obdržela v srpnu, byl jednorázový, jestliže ze správního spisu plyne opak. Dále správní orgány odůvodní, jak se vypořádaly s příchozí platbou v měsíci září, kde byl nejdříve uvedena jako odesílatel osoba společně posuzovaná. Správní orgán provede nový výpočet odpovídající obsahu správního spisu, přičemž tyto závěry odůvodní. V této souvislosti soud poukazuje na početní chybu, neboť součet 3 410 a 2 830 činí 6 240. Soud má za to, že pokud má správní orgán nějaké pochybnosti, má vyslechnout svědkyni, žalobkyni nebo osobu společně posuzovanou, či provést místní šetření v bytě žalobkyně, jehož rozloha a nepoměr výše nájmu s příjmem žalobkyně neodpovídá obecně představě osoby v nouzi.
39. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla úspěšná, avšak žádné náklady jí nevznikly. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 28. 5. 2021

Mgr. Kamil Tojner
soudce